

Hogati lelátó

| CSÍKRÁKOS KÖZSÉG LAPJA | 2022. JANUÁR–MÁRCIUS

Március 15-i megemlékezés

Csíkrákos Polgármesteri Hivatala tisztelettel meghívja Önöket, hogy vegyenek részt a Nemzeti Ünnepünk alkalmával Csíkrákoson tartandó ünnepségeken 2022. március 15-én.

- 10.00 órától ünnepi beszédek, koszorúzás és a Cserei Mihály Általános Iskola műsora a központi parkban
- 11.00 órától ünnepi szentmise a Cserei Mihály Általános Iskola diákjai közreműködésével, majd a szentmise után az 1848-as szabadságharcosok emlékére állított kopjafa avatása és a Gerendely férfikórus előadása. A kopjafát Antal Tibor fafaragó adományozta a Kisboldogasszony egyházközség javára.

Császár Antal és társai

Rákosiak és göröcsfalviak 1848–49-ben

Az aradi vértanúk szobrának leleplezési ünnepsége 1890. október 6. Ravasz Imre felvétele (Képes Folyóirat – A Vasárnapi Ujság füzetekben. Budapest, 1890)

Császár Antal főhadnagy – akinek sírja a templomkerítésben található – az egyik legmagasabb rangú, és a helybéliek körében is egyik legismertebb csíkrákosi szabadságharcos. Ő az, akit a községről megjelent kötetekben megemlítenek, akinek fennmaradt fotográfiája, és aki a Csíkszéki Honvédegylet munkájába is aktívan bekapcsolódott. A többi községbeli szabadságharcos, közhonvéd neve szinte feledésbe merült, pedig érdekes történetek is kapcsolódnak nevükhöz.

Az 1848/49-es forradalomban és szabadságharcban részt vett csíkrákosi és göröcsfalvi

honvédek névsorát *Mikár Zsigmond: Honvéd-névkönyv. Az 1848/49-diki honvédseregnek 1890-ben még életben volt tagjairól* (Budapest, 1891), valamint *Garda Dezső: A forradalom katonái Csíkban és Gyergyóban 1848–1849* című kötetek alapján állítottam össze. Garda Dezső szerint a nemzetőrök névsorát 1867 után készítették el, a listán szereplő foglalkozás pedig a kiegyezés utáni munkállapotot tükrözi, így névsoruk nem lehet teljes, „mégis rajta keresztül fogalmat alkothatunk székely közösségeink helytállásáról a szabadságharc szinterein”.

folytatás a 8–10. oldalon

Kezdődik a népszámlálás

Hamarosan elkezdődik a népszámlálás első szakasza. A korábbi népszámlálásokhoz képest a legfontosabb változás az, hogy idén a lakosok az interneten saját kezűleg is kitölthetik majd a kérdőívüket, ebben a Csíkrákosi Polgármesteri Hivatal munkatársai, és önkéntesei készségesen segítenek.

Az Európai Bizottság határozatának megfelelően 2021-ben minden tagországban népszámlálást kellett volna tartani. A koronavírus által okozott világválság miatt azonban több ország a halasztás mellett döntött.

A 2022-es romániai népszámlálás három egymást követő fázisban zajlik: önkitöltés, számlálóbiztos általi személyes lekérdezés, végül az ún. nyilvántartói kipótlás. Az első szakasz, az önkitöltés március 14-én kezdődik és május 15-ig tart. Az önkitöltés fázisában mindenki online kitöltheti a saját (illetve családtagjai, hozzátartozói) kérdőívét. Az önkitöltéshez a népszámlálás hivatalos oldalán kell regisztrálni, ezt követően az e-mailben megküldött linken lesz elérhető a kérdőív, amelynek kitöltése legalább 30 percet vesz igénybe, és magyar nyelven is elérhető.

Akik nem vesznek részt az önkitöltés fázisában, azokat személyesen felkeresi lakásukban a számlálóbiztos május 16. és július 17. között, és hagyományos módon válaszolhatnak a kérdőívre. A népszámlálás harmadik szakaszában ellenőrzik az első két lépcsőben gyűjtött adatokat, és összevetik az adminisztratív adatbázisokkal, nyilvántartásokkal (lakossági nyilvántartó, egészségügyi biztosító, nyugdíjpénztár stb.) Aki valamilyen kivételes ok miatt kimaradt a népszámlálásból, annak az adatait (már ami fellelhető) beeme-

lik a népszámlálási adatbázisba. Ennek a módszernek a hátránya, hogy ebben az esetben a „kipótolt” személyeknek biztos nem lesz etnikumuk, anyanyelvük, felekezeti hovatartozásuk, illetve nagy valószínűséggel más adataik is pontatlanok, hiányosak lesznek.

Az erdélyi magyarság számára különösen nagy tétje van a népszámlálásnak. Számos, eddig elért jogunk függ attól, hányan élünk az országban, és hogy a magyarok száma és aránya miként változott az elmúlt tíz évben. Községünk sorsát is meghatározhatja, hiszen Romániában a közigazgatási egységeknek 1500 fő a népességeküszöbe. Vannak ennél kisebb községek az ország területén, de valószínű, hogy egy esetleges közigazgatási reform első célkeresztjébe azok a települések fognak kerülni, amelyek nem érik el ezt a küszöbértéket. Csíkrákos község lakossága a legutóbbi népszámláláskor 1607 fő volt. De ezen kívül is rengeteg új szabály van, amelyekre oda kell figyelni – figyelmeztet Császár Artilla polgármester. Szerencsére bevezették a magyar nemzetiség alkategóriájaként a székelyt is, így most már azt is bátran be lehet jelölni, de hasonlóan fontos, hogy a vallási hovatartozásnál is a megfelelő adatok kerüljenek be. Az online kérdőív kitöltésére bíztatja azokat is, akik bár elszármaz-

tak Rákosról, vagy életvitelszerűen külföldön tartózkodnak, de még rákosi személyigazolvánnyal rendelkeznek, és évente 1-2 alkalommal hazalátogatnak, de akikhez a kérdezőbiztosok nem tudnak személyesen elmenni. Amennyiben nem teszik meg, a népszámlálás harmadik szakaszában a rendszer automatikusan be fogja őket emelni a rendszerbe, és bár a község összlakosságába beleszámolódnak, de hiányos adatokkal, nemzetiségi és vallási hovatartozás nélkül.

Kifejtette, a hivatal már jó ideje készül a népszámlálásra, mostanra megvannak a kérdezőbiztosok és felügyelők is. A község Facebook-oldalán hamarosan közzéteszik azoknak a munkatársaknak és önkénteseknek a névsorát, akik segítenek az online kérdőív kitöltésében.

Milyen időszakra vonatkoznak a népszámlálás kérdései?

A népszámlálás ún. eszmei, referenciá-időpontja 2021. december 1. Ez azt jelenti, hogy a kérdőív kitöltésénél azokat az adatokat kell megadni, amelyek e dátum előtt „keletkeztek”. A 2022-re eső demográfiai események (születések, elhalálozások) majd a következő népszámlálásban kerülnek rögzítésre.

Beruházások, fejlesztések

A tervezés éve – az új uniós ciklusra készülve

Ez az év az igazi tervezés éve, annál is inkább mert egy uniós ciklusnak a végén járunk, az új most van indulófélben, valószínű, hogy idén még nem lesznek kiírások, és az igazi nagy hajrá a következő esztendőben várható – mondta a március 6-i falugyűlésen Császár Attila polgármester. Erre készülve próbálják a terveket, ötleteket összegyűjteni, a pályázáshoz szükséges dokumentumokat összeállítani, hogy felkészülten álljanak a rajtvonalnál az új pályázatok kiírásakor.

A falugyűlésen ismertette az előző évben elért eredményeket, megvalósításokat. Ezekről már többször beszámoltunk lapunk hasábjain.

Az idén közel 4 millió lejből gazdálkodhat a község, ebből 1 millió lejt fizetésekre, 1,1 milliót anyagköltségre, 350 ezer lejt szociális kiadásokra, 1,2 milliót beruházásokra, 96 ezer lejt ösztöndíjakra fordítanak, és 76 ezer lejt marad a tartalékalapban.

A hosszú távú tervek közül kiemelte a polgármesteri hivatal épületének energetikai rehabilitációját és külső felújítását. Elmondta, az épületben 2008 óta nem történt nagyobb felújítás, és lassan kezdik kinőni, ezért a bővítésén is gondolkodnak. Jelenleg a tervezés zajlik, konkrét döntéseket az év első felében fognak hozni.

Kihasnálva a helyreállítási alapon rejülő lehetőségeket, szeretnének egy egészségügyi központot építeni, hiszen így egy épületbe tudnák csoportosítani a községben elérhető egészségügyi szolgáltatásokat: a háziorvosi rendelőt, a fogászatot, a gyógyszerteráriumot és a közegészségügyi asszisztens rendelőjét. Elkezdték az előtanulmányok elkészítését.

Az elkövetkező két évben mindenképp szeretnének egy multifunkcionális, szabadidős sporttevékenységekre alkalmas sportbázist létrehozni Rákoson. Az ehhez szükséges forrásokra a Helyi Fejlesztések

Országos Programjában (PNDL) pályáznak. Ugyanakkor a folyamatban levő beruházásokat is ismertette. Ezek közül az egyik legfontosabb a Forest Fejlesztési Társulás által megpályázott gázhálózat kiépítése, amelynek eredményeként 17,4 kilométernyi gázvezeték 477 háztartásba juthat el a földgáz. A műszaki terv elkészült, folyamatban van a közbeszerzés, várhatóan májusban lesz eredménye.

Bár a községben már 2012-ben kialakították a teljes csatorna- és vízvezeték hálózatot, de egy, a Bogát Fejlesztési Társulással közösen tavaly elkezdett pályázat révén olyan apró beruházásokra nyílt lehetőség, amelyek szükségesek a hálózat optimális működéséhez. Például két szakaszoló rendszer beépítésének köszönhetően a szolgáltató távvezérléssel el tudja zárni a vizet csőtörés esetén.

folytatás az 5. oldalon

A magyarországi választások

Éljen szavazati jogával!

A magyarországi választásokon való részvétel törvény adta lehetőség minden magyar állampolgársággal rendelkező számára, és szeretnénk, ha ezzel a jogával mindeki élne.

Ennek érdekében a hivatal két munkatársa az elmúlt időszakban folyamatosan segítséget nyújtott azoknak, akik a március 9-i határidőig regisztrálni szerettek volna, vagy akiknek a legutóbbi választások óta megváltoztak a személyi adatai.

A levélszavazáshoz szükséges boríték március 15-e után érkezik. A boríték tartalmazni fogja a szavazáshoz szükséges iratokat: 2 szavazólapot (országgyűlési választás, népszavazás), 1 kis borítékot a szavazólapoknak, 1 azonosító nyilatkozatot és 1 nagy választborítékot. Aki a Főkonzulátusra kérte a szavazólapját, március 19. és április 3. között veheti át.

Miután az országgyűlési választások szavazólapján és a népszavazás szavazólapján is X-el bejelölte a kívánt opciót, a szavazólapokat be kell tenni a kis borítékba és lezárni. Ezt követően ki kell tölteni az azonosító nyilatkozatot, és a szavazólapokat tartalmazó borítékkal együtt a nagy választborítékba tenni.

Közégszinten meg fogjuk szervezni a kitöltött és lezárt szavazatoknak az összegyűjtését és a konzulátusra

való bevételét. „Óva intek mindenkit attól, hogy a Román Posta szolgáltatásait vegye igénybe, és ott küldje vissza a szavazatát tartalmazó borítékot, mert nagy valószínűséggel nem fog visszaérni. Saját tapasztalat, hogy a decemberben feltett Orbán Viktor levelét február elején kaptam meg, tehát még az is nagy kérdés, hogy egyáltalán időben megérkeznek-e hozzánk a levélszavazatok, de az, hogy visszaérnek határidőre, az szinte kizárt” – fogalmazott a polgármester. Ennek megoldásaként a helyi civil szervezetek, a cserkészek, az ifjúsági szervezetek segítenek a levélszavazatok összegyűjtésében, illetve segítenek az azonosító nyilatkozat kitöltésében is. Felhívta a figyelmet arra, hogy ha férj feleség ugyanabba a borítékba teszi vissza a szavazati lapot, a szavazatok érvénytelenek lesznek, vagy ha az azonosító nyilatkozatot és

a szavazólapot egy borítékba teszik vissza, szintén érvénytelennek tekintik. Ezért arra kéri mindazokat, akik bizonytalanok, kevésbé jártasak a magyar szakzsargonban, inkább kérjenek segítséget, a községnek bőven van erre kapacitása, és segítségnyújtást fognak szervezni a kultúrotthonban, plébánián, cserkészotthonban. Ezekről a megfelelő időben tájékoztatják a lakosságot.

Hangsúlyozta, Erdélyben élő magyarként számunkra az elmúlt 10 évben Magyarország kormánya pénzügyi támogatása és segítségei révén, olyan dolgokat tudunk megvalósítani, amelyeket romániai forrásokból nem, vagy nem ilyen gyorsan és nem ilyen könnyedén. Ezért is fontos, hogy minél nagyobb számban vegyenek részt a jogosultak a választásokon.

APIA-támogatások

Március 9-én elkezdődött a Mezőgazdasági Intervenciós és Kifizetési Ügynökség (APIA) által folyósított támogatásokra a kérések leadása. A leadás előjegyzés szerint történik, a polgármesteri hivatal minden gazda számára küld meghívót. Kérjük, hozzá-

nak magukkal bankszámlaigazolást, az állattartó gazdák esetében igazolást az állatorvostól, az igénylő személyi igazolványát, illetve igazolást a hivataltól.

Még tart a kedvezmény

Idén is 5%-os kedvezményben részesülnek azon fizikai személyek, akik márci-

us 30-ig törlesztik adójukat. A 2022-es adók és illetékek kifizetésére lehetőség van a hivatal pénztárában, készpénzben vagy bankkártyával, ugyanakkor a ghiseul.ro portálon online formában is. A Helyi Tanács döntése értelmében az adók csupán az országos 2,6%-os infláció mértékével emelkednek.

Beruházások, fejlesztések

A tervezés éve – az új uniós ciklusra készülve

folytatás a 3. oldalról

Ugyanakkor egy új trafó is épül, amely a Vándor székelynél található leg-távolabbi átemelő pompa működését hivatott biztosítani, és egyben megoldást jelent majd Rákos azon részén lakóknak is, ahol folyamatosan probléma volt eddig az áramerősséggel. Lehetőség van továbbá még néhány bekötésre is, erre jelentkezőket várnak.

A fent említett két fejlesztési társulással két mezei utak felújítására vonatkozó pályázat is zöld utat kapott: a közeljövőben a fűrészteleptől egészen Rákos csíkszeredai bejáratáig kerül aszfalt a mezei útra, illetve a Göröcsfalva

felé vezető erdei útnak egy szakaszára. Az Anghel Saligny programban a Piricskei út felújítását tűzték ki célul Madéfalvával, Csíkcicsóval és Csíkszeredával közösen. A pályázat átjutott az első szűrőn.

Idén decemberig be kell fejeznie a kivitelezőnek a PNDL által finanszírozott, mezei utak aszfaltozását, járdaépítést és a Rákos patakán átvezető híd építést is magába foglaló projektet. Várhatóan még ebben a hónapban folytatják a tavaly elkezdett munkát, ugyanakkor a község önerőből kell felújítsa a Gyimesi vonalon található vasúti átjárót.

Jelenleg a három oktatási intézmény közül egyik sem rendelkezik tűzoltósági engedéllyel, ezen szeretnének változtatni. A göröcsfalvi iskolánál nemrég tartottak terepszemlét a tűzoltóság és a katasztrófavédelem szakemberei. Néhány kifogást megfogalmaztak, ezeket a közeljövőben igyekeznek orvosolni. Császár Attila kifejtette, bár a folyton változó előírásoknak megfelelni óriási összegeket emészt fel, de prioritásként kezelik az engedélyeztetést a törvényeknek való megfelelésen túl a gyerekek testi épségének érdekében is.

Háromszéki Eszter

Interdiszciplináris projekt a Bogáti kápolna környékén

A székely kultúrtáj

A Bogáti kápolna környéke eddig is közkedvelt kirándulólhelye volt a környéken élőknek. A táj látványán túl viszont az önkormányzat szeretne többet kínálni az odalátogatók, ezért helyszakralitását megőrizve szeretnék továbbfejleszteni a területet oly módon, hogy az odalátogató szeme előtt meg elevenedhessen a történelem, információkat kapjon a sajátos élővilágról, de építészeti szempontból is érdekes lehet, hiszen fentről szemlélve látszik, hogy Csíkrákos az elmúlt 300 évben megőrizte a hagyományos székely település szerkezetét.

Ennek érdekében szerveztek egy kerekasztal-beszélgetést februárban,

amelyre különböző szakembereket, építészt, régészt, történészt, művészettörténészt, biológust hívtak meg. A projekt A székely kultúrtáj elnevezést kapta. A szakemberek üdvözölték, és támogatták az ötletet, a maga szakterületén mindenki igyekezett kiemelni az érdekességeket, és meghatározni az irányvonalakat, amelyek mentén érdemes lenne kutatásokat folytatni. Például összegyűjteni a háborúban résztvevők névsorát, a fényképeket, leveleket, kitüntetések, akár földradaros vizsgálatot készíteni a lövészárokról, és régészeti kutatást a kápolnánál. Kitértek arra, hogy a háborús veteránok interjúikban említik a rákosi

lápót, amelyen átjutni problémát okozott a nagyobb haderőnek. A Sósret a védett haris madarak élőhelye, a gyepek jellegéből pedig kikövetkeztető, hogy a tölgyfák a 20. század elején tűntek el több fa fajtaival együtt. Visszatelepítésük folyamatosan zajlik. Felmerült egy keresztút létrehozásának ötlete is, akár tájépitészek által, növényekből.

A tervek szerint az így összegyűjtött információkat multimédiás eszközökkel fogják bemutatni, de azt is többen hangsúlyozták, hogy szükséges lenne idegenvezetőt kinevelni, a templom és más helyi értékek bemutatására, hogy a Bogáti kápolnához tett látogatás igazi élménnyé váljon.

Tettrekész az ifjúsági szervezet

Elbúcsúztatták a telet

Egy év kihagyás után húshagyó kedden a község fiataljai elbúcsúztatták a telet, és a hagyománynak megfelelően utolsó útjára kísérték Illyést.

Március első reggelén a csípős hideg ellenére szép számban gyűltek össze jókedvű fiatalok a Bogátalji Mozgalom ifjúsági szervezet székhelyén, majd nótaszóval járták végig az iskolákat, vonultak

végig a település utcáin. Mezei István, az ifjúsági szervezet részéről elmondta, idén azt tapasztalták, hogy a szülők is inkább magukénak érezték a programot, így több helyen várták a lelkes csapatot finomságokkal, és útjuk során számos dicséretet is kaptak, amiért életben tartják a hagyományokat.

Az ifjúsági szervezet célul tűzte ki, hogy összekovácsolva és kibővítve

jelenlegi tagságát, ismét megszervezze azokat a programokat, amelyek az elmúlt két évben a világjárvány miatt elmaradtak. Jelenleg önerőből a székhelyük felújításán is dolgoznak. Ugyanakkor januárban a Csík Területi Ifjúsági Tanács (CSTIT) vezetőivel is találkoztak, akiktől a biztatás mellett hasznos tanácsokat is kaptak a szervezet működésével és működtetésével kapcsolatban.

Még lehet jelentkezni a lábtollcsapatba

Községünk fiataljai már 2018-ban megismerkedtek a lábtoll-labdázással. Jelenleg 10-12 fő vesz részt aktívan az edzéseken az iskola tornatermében, de további jelentkezőket várnak, elsősorban a 7-8. osztályból.

A labdajátékok csoportjába tartozó mozgalmas, látványos csapatjáték a lábtoll, a röplabdához hasonló, hiszen a játék célja, hogy a speciális – tollból készült – labda a háló felett úgy kerüljön át az ellenfél térfelére, hogy az

ellenfél azt ne tudja visszaadni. Olcsó sportág, különösebb szerigénye nincs, csak labda és háló szükséges hozzá. A játékszabályok gyorsan elsajátíthatók. A szórakoztató játékot férfiak és nők egyaránt játszathatják.

Az edzéseket jelenleg szombatonként tartják, de a tervek szerint hétköznapiakon is gyakorolnának annak érdekében, hogy jó eséllyel induljanak a júliusban esedékes Hungarian Open-en, amelyen magyarországi és a környező országok lábtollcsapatainak

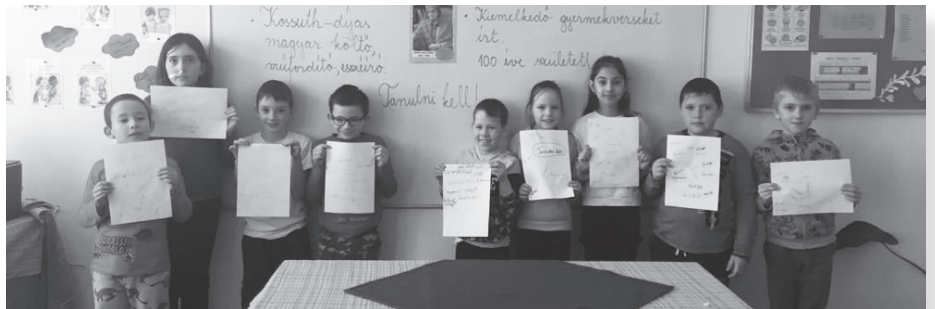
a legjobbjai mérik össze ügyességüket, tudásukat. Jelentkezni a csapatba Mezei Istvánnál lehet a 0743-301449-es telefonszámon.

Felolvasómaraton

Idegen nyelven is olvastak

AXIV. Nemzetközi Felolvasómaratonon Nemes Nagy Ágnes műveiből hét országban több mint 38 ezren olvastak fel a költő születésének 100 évfordulója alkalmából február 15-én.

A csíkrákosi Cserei Mihály Általános Iskola diákjai több szinten és formában kapcsolódtak be. Az óvodások és az elemisek a helyi könyvtárban gyűltek össze, míg a felsősök sokszínű kalandba bonyolódtak, nemcsak magyarul, hanem angolul, spanyolul, németül, franciául, románul és olaszul is olvasták a költő verseit Bodor Annamária román-, és Györgypál Enikő magyartanár irányításával.

Folytatódik a vetélkedő

Tudós nők verseny

Amint arról korábbi lapszá-munkban beszámoltunk, Török Ágota tanárnő irányításával beneveztünk a Spektrum Oktatási Központ Tudós nők játékos vetélkedőjére.

Az első kihívás egy digitális idővonal elkészítése volt a történelem folyamán jelentős tudományos eredményt elért nőkről. Erre készülve sok online találkozón vettünk részt, ekkor beszéltük meg a feladatokat. Az ősszel a falunkban is bemutatott *Tudós nők* kiállításra is elmentünk. Első körben 10 tudós nőt kerestünk, információkat gyűjtöttünk róluk a tanárnő irányításával, majd a csapatunk minden tagja készített egy könyvet az általa választott tudós nőről. Ezeket a könyveket feltettük egy idővonalra. A könyvek

mellé még kerültek ismertetővideók, tények és játékos quiz-ek is.

A második feladat során 5 erdélyi tudós nőt kerestünk, akikről kis ismertető kártyákat készítettünk, és ezeket feltettük egy interaktív térképre. A harmadik feladat sajnos csak a határidő előtt pár nappal tudtuk nekifogni. Kiválasztottunk egy tudós nőt, akiről meg akartunk tudni olyan információkat, amiket nem olvastunk az interneten. Végül sok gondolkodás után Karikó Katalinra esett a választásunk. Úgy gondoltuk, hogy ő az a magyar, aki sok mindent megtett az emberiség fejlődéséért. Összeírtunk 15 kérdést, amit e-mailben elküldtünk neki, de sajnos visszautasító választ kaptunk. Döntését megértettük, hiszen nagyon elfoglalt, és örültünk, hogy legalább

reagált a megkeresésünkre. Végül összegyűjtöttük az addig megjelent interjúkat, és a saját kérdéseink közül azokat használtuk fel, amelyekre ezekből kiderült a válasz. A kérdések és válaszok bekerültek egy dokumentumba, amelyeket általunk készített rajzok és fotók egészítenek ki.

A negyedik és egyben utolsó feladat még előttünk áll: egy 2-3 perces kisfilm elkészítése a verseny közben átélt élményekről. Terveink szerint összegyűjtjük a verseny során készült fotóinkat, a kiállításról, az online megbeszélésekről, és megszólaltatunk minden csapattagot, de az is lehet, hogy csak a szövegeket vágjuk be – még nincs meg a pontos forgatókönyv, de összességben nagyon sokat tanultunk a verseny során.

Székely Beatrix,
VI. osztályos tanuló

Császár Antal és társai

Rákosiak és göröcsfalviak 1848–49-ben

folytatás az 1. oldalról

A két kötetben található névsorok egy-két név kivételével megegyeznek, annak ellenére, hogy Garda 1867 után írt névsort közöl, míg Mikár Zsigmond a Honvédegyesületek 1890-es tagnévsorait foglalta kötetbe.

A Csíkszéki Honvédegylet 1867 tavaszán alakult meg Csíkszereda székhellyel Sándor László őrnagy elnöklété alatt. Jegyzője Madár Imre főhadnagy volt. „Elnök és jegyző elhunytá után az elnöki székbe Benedek István hadnagy és titkárrá Balló Márton százados választották meg. Képviselet az együletet a honvédegyesületek orsz. közp. bizottságában százados Xantus János nemzeti múzeumi terembiztos” – olvasható Mikár Zsigmond kötetében.

A Csíkszéki Honvédegylet 1890-ben még életben lévő csíkrákosi tagjai:

Főhadnagyk: Császár Antal földműves, Dobos János földműves.

Alhadnagyk: Csutak Lajos írnok, Dobos Péter.

Örmesterek: Both Tamás írnok, Császár József földműves.

Tizedesek: Császár Lukács földműves, Csutak Ferenc molnár, Kosz Antal, Székely Ferenc.

Közhonvédek: Bakai Ferenc földműves, Bartos András, Császár Ignác, Császár József, Császár Lajos, Császár Mihály földműves, Császár Mózes, Csutak István, Erős János földműves, Kőszegi Elek, László József halottkém, Máté József, Péter Ferenc, Péter Mihály ifj. földműves, Péter Lajos id., Péter György id., Sárosi Ambrus földműves, Steller István, Szabó István, Szántó József, Száva János, Tenkelyi István, Varga Ferenc molnár, Vaszi István, Visoli Antal földműves.

Császár Antal
(Császár László: Csíkrákos monográfiája)

A Csíkszéki Honvédegylet 1890-ben még életben lévő göröcsfalvi tagjai:

Örmester: Bartó András földműves.

Közhonvédek: Birta Péter, Both József, Demeter Száva Ferencz, Jakab István, Jakab János, Kósa István, Kosza Miklós földműves, Kovács Ignác, földműves, Kovács Ferencz, Kovács Ignác földműves, Kovács Imre, Kovács József földműves, Máté Ignác földműves, Máté Lőrinc földműves, Miklós István, Salamon Alajos, Zöld József.

A jegyzéken sok esetben a foglalkozásnál nincs feltüntetve semmi, vagy a napszamos megnevezés szerepel.

Császár László Csíkrákos monográfiájában a következő szabadságharcosok nevét említi: Császár József, Fodor József, Máthé József, Péter Ferenc és Székely Ferenc. Közülük Fodor József a Garda Dezső névsorában vacsárcsi lakosként szerepel.

Császár Antal

A község szabadságharcosai közül Bona Gábor: *Az 1848/49-es szabadságharc tisztikara. Hadnagyk és főhadnagyk az 1848/49. évi szabadságharcban* című kötete többeket is bemutat. E könyvből tudjuk, hogy Császár Antal, Császár Dávid gazdálkodó és Tenkely Róza fia 1823. febr. 11-én született Csíkrákoson. 1836-tól közvitéz, 1848-ban szakaszvezető volt a 14. határőrezredben. 1846-ban nőül vette Miklós Veronikát (aki 1905-ben hunyt el). Császár Antal ezrede 1. zászlóaljával 1848 nyarán a Délvidéken a szerb felkelők ellen harcolt, októberben csatlakozott a honvédsereghez. 1849. február elején alakulatával Erdélybe került és hadnagy lett. 1849 májusától főhadnagy volt a 14/4. határőrezredben, ill. a 80. honvédezászlóaljnál. Egyes források zászlótartóként is említik. Az 1867-es összeíráskor törvényszéki irodaszolgaként dolgozott, emellett szülőhelyén gazdálkodott.

Császár Antal aktívan bekapcsolódott a Csíkszéki Honvédegylet munkájába a kezdetektől egészen haláláig. 1890-től (de lehet már korábban is, csak nem maradt fenn adat) tagja volt a Honvédegylet választmányának, részt vett az egyület küldötteként az aradi vértanú-szobor (1890) és a budavári honvédszobor (1893) leleplezési ünnepségein.

Császár Antal életének 70. évében, 1893. május 27-én hunyt el szülőfalujában, és május 30-án helyezték örök nyugalomra a csíkrákosi templom cintermében.

„Megható és valójában gyászos temetés volt; a meg boldogult özvegyének, művelt gyermekeinek, unokáinak s más rokonainak sűrű könyhullatásai,

A többiek

Bona Gábor említett kötete több csíkrákosi szabadságharcosról is közöl adatokat. A névsorokban főhadnagyként szerepel az 1818-ban született **Dobos János**, aki a Bona-könyv szerint 1848 őszén ezredével csatlakozott az erdélyi honvédsereghez. „Állítása szerint 1849. júniusában hadnagy lett a 82. honvédszászlóaljnál (14/7. határőrezred), az erdélyi hadszíntéren. 1867. és 1890. szülőhelyén gazdálkodik” – írja Bona Gábor.

Dobos Péter 1820-ban született Csíkrákoson. Az első székely határőrezred tizedese volt, 1848 őszén ezredével csatlakozott az erdélyi honvédsereghez. Őrmester, majd hadnagy a 14/2. határőrezrednél, ill. a 77. honvédszászlóaljban előbb az erdélyi, 1849 áprilisától pedig a délvidéki hadszíntéren. Bona Gábor adatai szerint a világosi fegyverletelt követően, 1849. augusztusában közlegényként besorozzák a császári 62. gyalogezredhez, ahonnan 1852. jan. 31-én szerelik le. Hazatérte után Csíkrákoson gazdálkodott. 1891. júliusában hunyt el, 1891. július 11-én helyezték örök nyugalomra. „Temetése fényes és ünnepélyes volt, honvédi tisztársai és bajtársai közül többen megjelentek végső tiszteletén. A csikmegyei honvédegylet nevében gyönyörű szép koszorú tettetett korporsójára. A sírnál Benedek István, az egylet elnöke tartott gyászbeszédet; ki rögtönzött, de velős s szívekig ható beszédében ecsetelve a földi lét mulandóságát, s megemlékezve az elhunytnak vitéz, bátor és hős tetteiről, az egylet nevében »Isten veled« szavakkal tette meg a végbúcsuzást” – Csíki Lapok, 1891. július 15.

Both József, Both Tamás földműves és Szabó Anna fia 1826-ban született Csíkrákoson. 1846-tól közcivitz, 1848. januárjától tizedes az első székely határőrezredben. A forradalom kitörésekor nőtlen volt, 1863-ban vette feleségül Máthé Teréziát. Bona

A budavári honvéd-szobor leleplezési ünnepélye: 1848/49-es honvédek elvonulása a szobor előtt. Rajzoló Jantyk Mátyás (Vasárnapi Ujság, 1893. május 28.)

s szíveiknek keserves dobbanásai, méltó kifejezése volt ama fájdalomnak, melyet drága felejtethetlen halottjuk elvesztése által szenvednek. Az odaváló, s szomszéd községekből a gyász szertartásra megjelent nagy számú közönség arczáiról látható volt a meleg tiszteletteljes részvét, mellyel az elhunyt iránt viseltetett.” A temetésen a Csikmegyei Honvédegylet is képviseltette magát, koszorút helyezett el, és Balló Márton egyleti titkár beszédet mondott: „eljöttünk mi is a csikmegyei honvédegylet nevében, hogy még egyszer sirja szélénél, habár fájdalommal is, lelkünkbe felidézzük

– sok között is kitünő honvéd bajtársunknak – hazánk ősi alkotmányáért minden léplen-nyomon tanúsított, viselt hős tetteit, mert mi tehetünk igaz tanúságot, mert mi láttuk a szabadságharcokban, hogy számtalan véres csatákban mint vívott, s élete feláldozásával mint harczolt szent ügyünknek diadalra jutásáért. Az ágyuk rémítő dörgései sem lankasztották a hazáért s annak alkotmányáért vérző tiszta lelkét, a golyók zápora nem gyengítette férfi karjait, kardját büszkén villogtatta s hősies elszántsággal mérte ellenségeinkre.” (Csíki Lapok, 1893. május 31.)

Gábor így ír róla: „1848 őszén ezredével csatlakozik az erdélyi honvédsereghez. 1849. febr. 21 (15.) – hadnagy ezrede 3. zászlóaljánál, illetve a 78. honvédszászlóaljban. Részt vesz Erdély, majd a Temesköz felszabadításában. Augusztus 24-én alakulatával Orsovánál a Havasalföldre menekül. 1849 októberében Viddinből hazatér.” 1851-ben besorozták a 31. gyalogezredbe. 1854-ben szerelt le, azután szülőhelyén gazdálkodott.

Kászonjakabfalvi **Csutak Lajos** nem Csíkrákos szülötte. Őrvezető volt a 15. (háromszéki) határőrezredben, majd 1848 őszén ezredével csatlakozott a honvédsereghez. Előbb őrmester majd hadnagy lett a 79. zászlóaljnál az erdélyi hadseregben. Később térparancsnoksági tisztté lépett elő. Bona Gábor adatai szerint a szabadságharc után Josefstadtban raboskodott, az 1890-es számbavételkor Csíkrákoson volt írnok.

Jakab Imre Göröcsfalván született 1829 körül. 1845-től az első székely határőrezredben szolgált, és akárcsak társai 1848 őszén csatlakozott ezredével az erdélyi honvédsereghez. Őrmester, majd 1849. június 12-től hadnagy lett a 14/2. határőrezredben (77. honvédszászlóalj) a bácskai (IV.) hadtestnél. (Bona Gábor adatai)

Ágostonék meglepetése

Az 1822-ben született Ágoston Antal nem szerepel sem a Garda Dezső, sem a Mikár Zsigmond névsorában, viszont Bona Gábor már említett kötetében közli az életrajzi adatait: 1822-ben született valószínűleg Csíkrákoson, 1848-tól tizedes volt az első székely határőrezredben, majd a honvédekhez csatlakozva, őrmester, hadnagy, végül főhadnagy lett a délvidéki hadszíntéren. 1867-ben szülőhelyén gazdálkodott.

Az Ágoston családból viszont nem ő volt az egyetlen szabadságharcos. Egy 1895-ben a Csíki Lapokban

Valószínűleg sokan vannak Csíkrákos községben, akik ez írást olvasva rácsodálkoznak, hogy miközben ismeretlenek sírját vagy emléktábláját koszorúzzák, a saját családjuk múltjában is kereshetnének hősöket. Amennyiben a kedves olvasók rendelkeznek további adatokkal, fényképekkel a cikkben szereplő személyekről, kérjük, jelezzék a polgármesteri hivatalban vagy a daczokatalin@gmail.com villámpostacímen, ezzel is segítve a község forradalmi hagyományainak feltárását.

megjelent újságcikkből tudjuk, hogy Ágoston Antal fivérének, Ferencnek, milyen kalandos élettörténete volt. A Csíki Lapok a Kolozsváron megjelent Ellenzékből vette át az írást, ahol egy unokaöcs közölte. „Ágoston János, Ágoston Antal és Ágoston Ferencz három fiútestvérek voltak Csíkrákoson. Voltak nőtestvéreik is. A két utóbbi fiútestvér a szabadságharcában is küzdött. Ágoston Ferencz a szabadságharcz előtt nősült, nejevel 6 hétig élt, akkor fegyvert fogott és a magyar önvédelmi harc küzdőinek a sorába állott. A fegyverletétel után nem tért többé vissza családjához. Felesége egy darabig várta, kerestette, köröztették, később pedig hivatalosan is halottnak nyilvánították s egykori neje egy szolgabíróhoz (?) nőül ment. Pedig Ágoston Ferencz nem halt meg. Egy orosz gróf rábeszélésére Oroszországba ment a visszavonuló sereggel s a gróf birtokán gazdasági felügyelői állást töltött be. Hat évig volt ez állásában, akkor a gróf elhalálozott s végrendeletében szép vagyont hagyott jószágának hü felügyelőjére. Ágoston Ferencz Oroszországban Seven Iván nevet vett fel. Főnöke halála után megnősült, egy

finn árva leányt vett feleségül. Házassága után vendéglőt nyitott Moszkvában, mely vendéglő szépen virágzott. Több évig folytatta üzletét, míg néhány év előtt az üzlettől visszavonult s 800 ezer rubel tőkéjéből éli csendet napjait. Ez évi július havában haza jött; a Székelyföldről Brassóba ment s ott meglátogatta Bartha Mihály unokaöccsét. Az unokaöcsöt meglepte az intelligens, daliás magatartású, őszbeboruló, keveset beszélő férfi. Ennek bemutatva magát, elbeszélte történetét. Megmutatta jegyzőkönyvét, melyben testvéreinek gyermekei névleg fel voltak jegyezve s minden név után Orosz nyelven jegyzetek voltak téve. E jegyzetek titkát nem akarta elárulni. Beszédéből azonban kivehető volt, hogy inkognitóban gyakran fordult meg Rákoson és testvérei viszonyairól igen jól volt informálva. Bartha Mihálynak Aladár nevű fiát igen megszerette és hajlandó lett volna magával vinni. A fiu azonban, miután sorozás alatt csak egyszer volt, útlevelet nem kaphatott. Unokaöccse előtt kijelentette Seven Iván, hogy orosz naptár szerinti karácsony után még visszatér övéihez a Székelyföldre, s ha akkor netán akadályozva lenne, a millenniumra okvetlenül eljő. Brassóból a Herkules fürdőre utazott s ott huzamos ideig tartózkodott.

Állítása szerint oroszországi tartózkodási helye Moszkva és Novgorod. A 48-49-beli éveket szerencséje megalapítójának mondja és többször kifejezte, hogy sorsával megvan elégedve. Emigránsunknak egyik unokaöccse Ágoston József kolozsvári üzletvezetőségi írnok, a ki – tudtunk szerint – az előbb említett három Ágoston testvérek egyike, Ágoston Antalnak, a 70-es évek elején volt megyei írnoknak a fia. Ez szolgáltatta a fennebbi adatokat kézhez.” (Egy székely szabadságharcos Oroszországban. Csíki Lapok, 1895. november 20.)

Daczó Katalin

Bérmálásra készülünk

A mai társadalmunkban is megvan az igény arra, hogy az ember lelkileg megújuljon, és megtalálja az önmagához vezető békesség útját. Nagyon sokszor előfordul az, hogy a csendtől menekülünk, talán félünk megkérdezni önmagunktól azt, hogy kik is vagyunk igazából, miért élünk, hová tartunk, mi a célunk a földi életben. Bármennyire egy rohanó világnak vagyunk a részesei, mégis ott él a lelkünk mélyén az, hogy az embertársainkkal a kapcsolatainkat ápoljuk, és ez által az Isten felé vezető utunkon is tudunk előrehaladni. Az tény, hogy amilyen mértékben próbálunk az Isten felé közeledni, ugyanilyen mértékben a gonosz lélek

is próbál támadni. Az imádságos lelkületű ember ellen tud állni a gonosz támadásainak, és tudja azt, hogy a sötétséget mindig a fény követi.

A szeretet jegyében az egyházközségünkben elkezdtük a bérmálkozásra jelentkező fiatalok hitoktatását abból a célból, hogy ne a sötétség útján járjanak, hanem a fényt kövessék, hiszen Jézus maga „az út, az igazság és az élet”. Néhány hittanóra alatt megtapasztaltam azt, hogy az ifjúságnak is óriási igénye van a lelki töltekezésre, hogy erőt merítsenek a hitből a mindennapok harcaiban. A bérmálás szentségében a bérmálkozókat a Szentlélek erősíti meg, hogy bátran merjék megvallani a hitüket, hogy igazi, önfeláldozó, becsületes,

keresztény életet éljenek, amely a „keresztény nagykorúságot” jelent Krisztusban”. A fiatalok lelkesen vesznek részt a hittanórákon, mert látják és érzik azt, hogyha sodor az ár, mégis jó a keresztbe kapaszkodni. Ilyen lelkülettel az egyházközségünkben Csíkrákosról, Göröcsfalváról és Csíkvacsárcsiból összesen 104 fiatal jelentkezett, hogy a bérmálás szentségében részesüljenek. Búzás Árpád plébános úrral és a kántor úrral együtt mindent megteszünk azért, hogy az ifjúságnak a bérmálkozási felkészítők során nagyon sok lelki élményben legyen részük, és így az egyházközségünk felnőtt keresztény tagjává váljanak.

Máté Sándor egyházközségvezető

Ideje az építésnek – vándorkiállítás

Időszakos műemlékvédelmi vándortárlat érkezik a csíkrákosi kultúrotthonba április elején. Az „Ideje az építésnek” – *Megújuló műemlékek a Kárpát-medencében* című kiállítás a magyar épített örökség megóvásába és feltárt emlékeibe nyújt betekintést, bemutatva a Teleki László Alapítvány lebonyolításában megvalósuló Rómer Flóris Terv eredményeit. A Rómer Flóris Terv keretében 2018-ig

mintegy 127 objektumon kezdődtek kutatási, dokumentálási, helyreállítási és restaurátori munkálatok. Az eltelő rövid idő ellenére 10 műemlék teljes körű helyreállítása fejeződött be. A nagyszámú részleges felújítás sokszor végveszélyben lévő épületet mentett meg a biztos pusztulástól, a restaurátori beavatkozások eredményeként pedig felszínre kerültek korábban nem ismert freskók és műrészletek. A kiállítás megnyitóját április 1-jén 19 órától tartják.

A Pogányvárnál a Hazajárók

A Pogányvár volt az egyik megállója az idén harmadik alkalommal megrendezett Madéfalvi Hargita Túrának. A január végi túra a havas Hargitán a Hazajáró Egylet és a Hazajárók magazinműsor szereplőinek javaslatára indult, és hosszú távú célja, hogy a magyar természetjáróknak egy 2-3 napos programsorozattal a téli találkozóhelye legyen.

A túra résztvevői vallják, hogy honismeret nélkül nincs hazaszeretet, ezért nagyon fontos, hogy a község és a térség lakói megismerjék a Hargitának ezt az oldalát is – mondta Szentes Antal, a túra szervezője. Hozzátette, a túra előestéjén a *Hazajáró* című műsor szerkesztője, Kenyeres Oszkár mutatta be legújabb képeskönyvüket,

Díjazták a kiskertészeket

A Cserei Mihály Általános Iskolából 16 diák jelentkezett a Hargita Megye Tanács által meghirdetett *Kiskertész programra*. Tavasszal megkapták a vetőmagokat, amit elültettek és a nyár folyamán gondját viselték a növényeknek. Minden munkafázist fényképpel dokumentáltak. Székely Beatrix VI. osztályos tanulónk I. helyezéssel részesült. A kiskertész program elsődleges célja, hogy a gyerekek munkájának gyümölcse az asztalokra kerüljön. A tavaly már 49 iskola 1367 diákja vett részt a tevékenységben.

majd Varga Csaba nagyváradi hegemászó számolt be tavalyi két himalájai expedíciójáról.

A 18 kilométeres túrán 203-an vettek részt, helybelieken túl Udvarhely környékéről, de Kovászna és Maros megyéből is, illetve Győről, Szegedről, Pécsről és Gyenesdiásról is érkeztek ter-

mészetjárók. Ugyanakkor a túrázókkal tartott Botár István régész, aki csapattal tavaly ásatásokat folytatott a vár körül, és ennek eredményeiről is beszámolt. A csíkrákosi önkormányzat forráteával, forralt borral, kürtöskaláccsal várta a túra a résztvevőit a Pogányvár lábánál.

FELHÍVÁS!

Ha készítettél olyan fényképet mely, Csíkrákos vagy Göröcsfalva természeti, épített, vagy kulturális értékeit ábrázolja, küld a rakosfotok@gmail.com címre.

Szívesen közzétesszük a Csíkrákos Instagram oldalán, a szerző nevének megjelenítésével.

Fotó: André Zsuzsa

Csíkrákos és Göröcsfalva Önkéntes Tűzoltóság

TŰZOLTÓINK

mindig segítenek!

MOST ÖN IS TEHET ÉRTŰK!

Ajánlja fel adója 3,5%-át, hogy hatékonyabban működhessenek!

Az adófelajánláshoz szükséges formanyomtatvány Vizoli Zsombortól igényelhető. Tel : 0742 036 863

IMPRESSZUM

Csíkrákos község lapja
Kiadja: a Bogátalji Mozgalom –
Csíkrákos és Göröcsfalva.
bogataljimozgalom@gmail.com

COMMUNITAS
ALAPÍTVÁNY

